

พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2 โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพนมทวน : กรณีศึกษาตำบลพนมทวน อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

THE WATER USER PARTICIPATED BEHAVIOR IN IRRIGATION WATER MANAGEMENT DIVISION MANAGEMENT AND MAINTENANCE IRRIGATION 2 IN PHANOMTHUAN OPERATION IRRIGATION PROJECT : A CASE STUDY OF TAMBON PHANOMTHUAN, PHANOMTHUAN DISTRICT KANCHANABURI PROVINC.

จिरดา ฆารสินธุ์ภา

นักศึกษามหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

TIRADA KARASINNAPA

Master of Arts (Social Sciences for Development) Kanchanaburi Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้น้ำในการบริหารจัดการน้ำ 2. ศึกษาถึงความรู้ของกลุ่มผู้ใช้น้ำเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำ และ 3. ศึกษาปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขให้กลุ่มผู้ใช้น้ำมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำชลประทานให้มากยิ่งขึ้น ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มผู้ใช้น้ำ ใช้น้ำชลประทานบุคลากรจากฝ่ายส่งน้ำบำรุงรักษาที่ 2 โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพนมทวน ตำบลพนมทวน อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 280 คน ซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเพื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One – Way ANOVA ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1. ด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน ตำบลพนมทวน อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมพบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านโดยเรียงลำดับการมีส่วนร่วมจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วม การซ่อมแซมบำรุงรักษาคลองส่งน้ำ ด้านการกำกับดูแลการใช้น้ำ และด้านกำจัดวัชพืช ตามลำดับ 2. ระดับความรู้ของกลุ่มผู้ใช้น้ำเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำชลประทานในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก กลุ่มผู้ใช้น้ำส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเข้าใจมาก จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 72.86 รองลงมาเข้าใจระดับปานกลาง จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 19.64 และเข้าใจในระดับน้อย จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 3. ด้านการเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมกลุ่มผู้ใช้น้ำในการบริหารจัดการน้ำ ปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตามอายุพบว่า กลุ่มผู้ใช้น้ำที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำในภาพรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติ พิจารณารายด้านพบว่า ผู้ใช้น้ำที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมด้านกำกับดูแลการใช้น้ำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงค่า P ในการเปรียบเทียบแสดงถึงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมกลุ่มผู้ใช้น้ำในการบริหารจัดการน้ำด้านการกำกับดูแลการใช้น้ำรายคู่ จำแนกตามอายุด้วยวิธี LSD กลุ่มผู้ใช้น้ำที่มีอายุ 31- 40 มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำด้านการกำกับดูแลการใช้น้ำแตกต่างจากผู้ใช้น้ำที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มผู้ใช้น้ำที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมีส่วนร่วมในด้านการกำกับดูแลการใช้น้ำน้อยกว่ากลุ่มผู้ใช้น้ำที่มีอายุ 31-40 ปี นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มผู้ใช้น้ำที่มีอายุ 41-50 ปี มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำด้านการกำกับดูแลการใช้น้ำแตกต่างจากกลุ่มผู้ใช้น้ำที่มีอายุ 31-40 ปี และ 51-60 ปี โดยกลุ่มผู้ใช้น้ำที่มีอายุ 31-40 ปี และ 51-60 ปี มีส่วนร่วมในการใช้น้ำในด้านดังกล่าวสูงกว่ากลุ่มผู้ใช้น้ำที่มีอายุ ในช่วง 41-50 ปี 3. ปัญหาและอุปสรรคของพฤติกรรมการ

กลุ่มงานพัฒนาการใช้น้ำ ส่วนจัดสรรน้ำและพัฒนาการใช้น้ำ. (2544). คู่มือการบริหารการจัดการชลประทาน.
กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
ไกรสร วีระโสภณ. (2545). รูปแบบการจัดระบบควบคุมการใช้น้ำชลประทานกรมชลประทาน. กรุงเทพฯ : เอเชีย.
_____. (2552). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ : สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วม.